

תל"ב

"יום עצמאות" או "חג העצמאות"? על ניטוח זה שנויה מחלוקת בישראל בין חילוניים לבין דתיים, ולא חט וחלילה בין החרדים אפילו מסוג של "אגודת ישראל" ו"דגל התורה" שמשתתפי בבחירות לכנסת ה"מינית" ונהנים מקופת ממשלת השמך כלשונם, יום או חג העצמאות טרם "זכה להכרה בחוגים אלה אינם מניפים את הדגל הלאומי-דגל המדינה ביום העצמאות, הלימודים בבתי הספר (תלמודי תורה וביה יעקב) מתנהלים כסדרם של כל ימות השנה. החנויות סגורות ביום זה בעקבות חוק המדינה והם מקיימים אותו כאילו כפאם שד..."

החנוכה

והנה ~~אזרי~~ מאיר אזרי רב רפורמי ממנהיגי היהדות המתקדמת בישראל, מוסמך לרבנות מטעם היברו יוניון קולדז' בירושלים המכהן כרב הקהלה הרפורמית בתל-אביב פרטם ספר בשם "חג העצמאות והתפתחותו בישראל" הודן בבעיות אלו, דהיינו שבכל הפרטומים על היום הזה לא מוזכרת המלה "חג" אלא "יום", נשאלת השאלה מפני מה פוחדים ממלת "חג" חרף שהרבנות הראשית לישראל בשעתו הרבנים הראשיים הרב יצחק אייזיק הרצוב ז"ל פעמיהו הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל ז"ל חברו תפלות מיוחדות לאמירת ביום העצמאות וכן אמירת "הלל" ששנוי ~~אזרי~~ ~~אזרי~~ / אף זה "חצי הלל" או "הלל שלם...".

הספא של מאיר אזרי מתמסס על עבודת ~~קונטרס~~ לקראת ההטמכה לרבנות שהעניק לו ההיבורו- ~~יוניון קולדז'~~ בירושלים. כידוע שדוד בן גוריון שהכריז על מדינת ישראל ועמד בראש הממשלה ביקש לנסח "הגדה" ליום העצמאות ובלחץ החרדים (אגודת ישראל) שהשתתפה בקואליציה הממשלתה נגזו הרעיון וכפי הנראה שגם המושג "חג" ליום העצמאות נגזו מפני הרצון לא לפגוע בקבו- צות דתיות וחרדיות שונות אשר השימוש חג יכול היה לעורר כאעס וזעם אפילו בין הדתיים הלאומיים דאז יתכן שהיוט כאשר חלה הקצנה לאומית בקרב חוגים אלה יתכן שהיום היו מסכימים לקרא ליום העצמאות "חג העצמאות".

מאיר ~~אזרי~~ אזרי בספרו מביא את הידוע כי דוד בן גוריון עוד בשנתו הראשונה של המדינה, הפיע לקבוע את יום הכרזת המדינה ליום חג לאומי. חמך בו הפרופ' יוסף קלוזנר ז"ל שהיה זשחיין לחוגים הלאומיים הרביזיוניסטיים וכותב: "צריך יום העצמאות ליהפך ליום הנחמה ועליית הנשמה- ~~אזרי~~ / לחג העצמאות, ואז ידע ישראל להעריך את המאורע של התקומה המדינית והרוחנית בכל גודלו וחפארתו, זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו".

ולם הצעתו של הפרופ' קלוזנר לא ~~אזרי~~ נחקבלהיחרה מזו היו גם שדרשו לקבוע את יום הע- מאות בחאריך הלועזי דהיינו: חמשה עשר במאי בנימוק שבו השתמשו ~~אזרי~~ / (חברי כנסת ממפא"י פנחס לבון ואידלסון ממפ"ס) כי חאריך זה מוכר ברחבי העולם כיום הקמת המדינה היהודית.

השאלה עמדה בכל חריפותה האם מותר להוסיף חג בישראל לאלה החגים הכתובים בתורה או בתנך כגון פורים, חרף שנוספו חגים שאינם כתובים במקורות אלה כגון: חנוכה, ש"ו באב, ועוד סין הקבנים שחייבו להכרוז על יום עצמאות כחג בלש במיוחד הרב בן ציון מאירחי עוזיאל

שכתב בין היתר: "פעמי הגאולה, הרור! אתם ראו דבר ה' הגדול והנפלא אשר התחולל בימינו ולנגד עינינו טבדור זה".

יצוייך כי בכרוז שפרטמה בשעתו "החזית הדתית המאוחדת" שכללה את המפד"ל, אגודת ישראל ופא"י (פועלי אגודת ישראל) לכנסת, לקראת הבחירות הרפושונות נפתח בהצהרה שדומה שקשה להשיג היום מאותם הנציגים ושם נאמר: "נודה לה" על שזכינו ^{ברוב} ~~לקבל~~ רחמיו לראות את הניצנים הראשונים של אחלתא דגאולה עם הקמתה של מדינת ישראל" רבים דתיים ורחדיים חתמו על כרוז זה. היום לא היו עושים זאת...

הרב שלמה גורן ז"ל מי שהיה אז הרב הראשי לצה"ל ואחר כך לרב ראשי בישראל, כתב בין היתר: "על מנת לשוות ליום העצמאות בביון מקורי, על פי התורה, יש להציב בראשונה את יסודותיו ההילכתיים על פי מקורות ~~אקלקל~~ בתלמוד ובאגדה ולברר מה הן המצוות והאזהרות, התפילות וההודיות, במידה ויש כאלה. הטופלת עלינו לפי תורת ישראל, לאור זה נוכח לקבוע לעצמנו את דמותו הכוללת של יום לאומי זה". (ש. גורן יום העצמאות לאור ההלכה).

מעניין שדוקא הפרופ' ישיעהו לייבוביץ ז"ל התנגד ויצא נגד הנסיון להשוות את חום העצמאות לחגים כמו חניכה ואחרים והוא כתב בין היתר: "אין להקיש על יום העצמאות מחנוכה. המאורעות, שאה זכרם מעלים ימי החנוכה, ב או מכוחה של תורה בעט ישראל, הם בוצעו למען התורה ובשם התורה וובהם נחגדל ונתקדש שמה רבא" (י. לייבוביץ, יהדות עם יהודי ומדינת ישראל השל"ו) הפרופ' לייבוביץ הוסיף ואמר: "אין שום סיבה לקביעת יום הודיה בכ"ח באייר, (יום ירושלים), לא מצאתי שהותקן חג או יום הודיה לזכר נצחונותיו של ירבעם בן נבט, שאר השיב אה גבול ישראל מלבוא חמת עד יום הערבה... ולא לזכר נצחונותיו של אלכסנדר ינאי, אשר עשה את יהודה למעצמה חשובה בין ~~מקלקל~~ סוריה למצרים".

פרופ' לייבוביץ קבע כי אין לקבוע יום חג דתי לזכר נצחון צבאי או שיפור מעמד ישראל בין אוטות העולם, לדעתו כל הטעשה הציוני הוא אקט חילוני להבדיל מהחשמונאים שלחמו למען מעמד הדת. לפנינו קוץ הפרופ' לייבוביץ רק פטריוטיזם יהודי חילוני שהוא נשלל ערן ערך דתי ומכאן אין כל טעם דתי לציין הישגים אלה. (י. לייבוביץ, אמונה, היסטוריה ופרכים ירושלים חשמ"ב).

אצל רבנים חרדים אפיתיים היתה הבעיה משום "בל חוסיף" אין להרבות חגים ומועדים ועל כך במקורות ~~אקלקל~~. היו גם רבנים שהתנגדו לקביעת את יום העצמאות לה' באייר, הם לא התנגדו לקוץ אותו כחג אלא לחאריך הטבה טפני שביום זה פרצה המלחמה שבה קפחו רבים חייהם, אולי-טוען הרב עובדיה הדאיה ז"ל מגדולי הרבנים הספרדיים בדורנו יום האר מחאים יותר לציין את יום חג המדינה" (ע. הדאיה קביעות יום חג כללי מתוך הלכות יום העצמאות ויום ירושלים).

יצוייך כי הפרופ' ישיעהו לייבוביץ, שהתנגד לכל נסיון לראות במדינה ערף, כותב בין האחר: "ראיית ~~אקלקל~~ המדינה כערך היא המהות של הרעיון הפאשיסטי, ואם בערכים סתם הדברים אמורים, קל וחומר בערכים של יהדות של תורה... קיבוץ גלויות כשלעצמם עדיין אינו תופעה דתית. יש גם פטוק: "ותבאו ותטמעו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה"

אך שיקול זה אינו מונע רבנים מסויי מיס מן ההכרזה השבתאית (שבתאי צבי) על אתחלתא דגאולא, או ראשית צמיחת גאולתנו" והוא מוסיף ואומר: "מה עלה לה ליהדות בכל סיטואציה היסטורית שבה הפכה הגאולה המשיחית להיות עיקר באמונתם של היהודים? עיקר זה הצמיח את הנצרות והוא הצמיח את השבתאות ואת הפרנקיזם והוא נעשה בימינו מכשול לתלמידיו של הרב קוק שלא שימשו די צורכם" (י. לייבוביץ, אמונה ~~אצל~~ היסטוריה וערכים).

השאלה היא בעינה האם יש לקבוע את יום העצמאות כיום חג או יום טוב בעל משמעות הלכתית, כמובן שהצבור החללוני אינו שש לכך, וגם ~~החרידי~~ לא ~~אחראי~~ דוקא קיצוני מתנגד להכרזה זו, בשלון מעטה,

ולסיכום מה יחסה של התנועה ליהדות מתקדמת (רפורמים) לחג או ליום העצמאות?

פרופ' חנוך יעקובזון, מראשי קהלת "אור חדש" וממניגי התנועה ליהדות המתקדמת בארץ, בהקדמה לסדור "תפילת השחר ליום העצמאות" כותב: "בין האחגרים הנכבדים הנצבים סול היחידות המתקדמת בישראל, עומדת שאלת עיצוב הטקס הדתי, של יום העצמאות. אין ליום זה תקדים בתולדות ישראל, אין הוא דומה לשלוש הרגלים, גם אם יש בו מרוח הפסח, זמן חירותנו. ואף על פי שיום העצמאות, כמו חג החנוכה והפורים, בא להנציח חשועת עם ישראל מאויב הקם להשמידו, חשים אנו שגדול ~~אצל~~ הנס ורב משקלו מנט חנוכה, ניצחון המקבים או מפלת המן. על כן קשה לפצוא במחזור התפלה היהודית, נוסחאות מקובלות היכולות לבטא את רחשינו ביום זה" בסדור התפלה של הרפורמים ליום העצמאות נכללו נוסף לתפלות הזכרת נשמות" ו"א-ל מלא רחמים" גם קטעי קריאה ועיון כגון" "נה מוטלות גופותינו" מהוך "פרחי האש" של הסופר והמשורר חיים גורי או "מגש הכסף" מהוך הסור השביעי של נחך אלתרמן ז"ל, בקהלות שונות של התנועה ליהדות מתקדמת, הוסיפו קטעים משל דוד בן גוריון ואפילו של הרב צבי יהודה קוק מחולל את "גוש אמונים", ואחרים. מסברי הנביא עמוס פרקי תהלים מתאימים לדעתם, ותפילת "על הנסים" בנוסח החג של קהלת "קדם" הרפורמית, וזו לשונה: "עלה נסים ועל הפורקן ועל הגבוהות ועל התשואות ועל המלחמות שעשית לאבותינו. אחה האל עוררת את לב אבותינו לשוב אל הר נחלתך לשבת כה ולקומם את הריסו-תיה ואח אדמתה. ובבוא עלינו שבעת גויים לכבוש את ארצנו ולשומנו למס עובד, אחה ברחמיך הרבים עמדת לימיך צבא הגנה לישראל ומסרת רשעים ביד צדיקים, ורבים ביד מעטים על הכל אנו מודיך לך ה' אלקוינו. וביום זה, יום חגנו ושמחתנו, אנו פורשים כפינו לפניך על אחינו הפזורים ואומרים: 'אנא אבינו, קבצם במהרה לנוה קדשך, וכאשר ~~אצל~~ זיכיתנו לראות ראשית גאולתנו, כן חיינו ותחזינה עינינו בגאולת ישראל השלמה וחדש ימינו כקדם אמן ואמן"....

וכן הוכללו בסדורי התפלה של הרפורמים לחג העצמאות קטעים מיציאות של חיים נחמן ביאליק שאול צרניחובסקי המשורר אמיל גלבוע קטעי קריאה מיהודה הלוי ממדרשים שונים תפלות לשום המדינה קריאת "הלל" שלם, וכן תקיעת שופר שהפכו לסמל המעמד החשוב הזה. הנסיון להדליק בערב חג העצמאות מנורה בעת שבעת קנים שנעשה בחוגי הנוער הרפורמי לא הפך למנהג בקרב הקהלות הפפורמיות בארץ, ודוקא בחו"ל נמצאה ~~אצל~~ אוזן קשבת בקרב